

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

פרישת ארה"ב מן ההסכם הטראנס-פסיפי: עידוד ליצוא הישראלי

עו"ד גיל נדל, עו"ד עומר וגנר

בסוף חודש ינואר 2017 התברר כי נשיא ארה"ב הנכנס, דונלד טראמפ, נקט בהחלטה מעוררת מחלוקת בכך שביטל את חברותה של ארה"ב בהסכם הסחר הטראנס-פסיפי (TPP).

מדובר בהסכם סחר חופשי מקיף ונרחב שנחתם בחודש אוקטובר 2015 בין 11 מדינות ושלגביו נוהל משא ומתן קרוב ל-8 שנים. הסכם זה היה צפוי לייצר שוק פתוח וסחר חופשי ללא הטלת מכסים, בין מדינות המהוות כ-40% מהכלכלה העולמית, וביניהן אוסטרליה, קנדה, צ'ילה, יפן, מלזיה, מכסיקו, ניו-זילנד, פרו, סינגפור, וייטנאם, ברזיל וארה"ב.

הסכמי סחר חופשי שגרתיים נחתמים בדרך כלל בין שתי מדינות. במקרה הנוכחי מדובר בהסכם סחר פורץ דרך שנחתם בין לא פחות מ-11 מדינות, הסכם הסחר הגדול בהיסטוריה.

פרישתה של ארה"ב מהסכם ה-TPP עשויה להוות בשורה טובה ליצוא הישראלי, ואף להעניק לו יתרון בסחר מול ארה"ב.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, היקף היצוא הישראלי לארה"ב נמצא בקו עלייה, החל מ-36 מיליארד דולר בשנת 2013, לכ-38 מיליארד דולר בשנת 2014, כ-43 מיליארד דולר בשנת 2015 ו-44 מיליארד דולר בשנת 2016.

בין ישראל לארה"ב קיים הסכם סחר חופשי בילטרלי (דו-צדדי) שנחתם בשנות ה-80, ואשר פוטר ממכס מוצרים המועברים בין המדינות.

לארה"ב הסכמי סחר חופשי בילטרליים עם כ-20 מדינות נוספות מלבד ישראל, ביניהן ירדן, מרוקו, מכסיקו, מדינות מרכז אמריקה, ועוד, וגם על פי הסכמים אלה מוצרים הנכנסים לארה"ב ברובם פטורים ממכס.

מניסיוננו אנו יכולים לציין כי מכס המוטל על מוצרים יכול לנוע בין שיעורים משתנים, החל ממכס נמוך בשיעור 2% ועד למכס גבוה מאד בשיעור של אפילו 50% ואף יותר במקרים מסוימים. במצבים רבים, מכס מהווה חסם יבוא משמעותי המפחית את כושר התחרות של מוצר מיובא לעומת מוצרים אחרים מקומיים (שלא משלמים מכס), או לעומת מוצרים שמגיעים ממדינות שלגביהן לא מוטל מכס. לכן, מתן הקלה במכס- בין פטור מוחלט ובין הקלה מסוימת, יכול להיות משמעותי לשאלה האם מוצר מסוים יצליח לחדור לשוק, או לא, שכן הנחת היסוד היא שהמכס משפיע על תמחור המוצר ועל מחירו לצרכן.

במקרה שבו ארה"ב הייתה נשאת חברה בהסכם ה-TPP, היצואן הישראלי היה נחשף לתחרות לכניסת מוצרים לשוק האמריקאי בתנאים דומים מול יצואנים מיפן, ניו-זילנד וכו', שכן היצוא ממדינות אלה לארה"ב היה ללא מכס, בדיוק כמו היצוא הישראלי, ובמצב כזה לא היה ליצוא הישראלי יתרון בהקלת המכס על היצוא ממדינות אלה, בעת כניסת המוצרים לשוק האמריקאי.

ביטול חברותה של ארה"ב בהסכם ה-TPP מעניק ליצואן הישראלי יתרון בתחרות מול יצואנים ממדינות כמו יפן, ניו-זילנד, היות והיצואן הישראלי יוכל להמשיך לייצא לארה"ב ללא מכס (בהתאם להסכם הסחר החופשי משנות ה-80), בעוד יצואנים ממדינות אלה, בשל ביטול חברות ארה"ב ב-TPP, יידרשו לשלם את המכס.

במילים אחרות, שינוי הסטטוס של מוצרים מתוצרת יפן, ניו-זילנד וכו' בעת כניסתם לארה"ב, מסטטוס של duty-free לסטטוס של מוצרים החייבים במכס הינו שינוי משמעותי שאין להקל בו ראש, והוא מעניק בחזרה את היתרון ליצואן הישראלי לעומת היצואנים ממדינות אלה.

גם אם נניח שארה"ב מתכוונת כעת לנסות ולנהל מו"מ פרטני עם מדינות החברות בהסכם ה-TPP, כלומר- לנסות לחתום על הסכם סחר חופשי בילטרלי בנפרד מול יפן, או מול ניו-זילנד, וכו', ניהול מו"מ שכזה צפוי להערכתנו לקחת מספר שנים, ועוד ארוכה הדרך עד להגעה ליעד שכזה.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com /או בטלפון 03-6089979.